

Entrevista a Àngel Colom, secretari general d'ERC

"CiU ha tocat sostre"

Els resultats de les eleccions generals i la posició del nacionalisme català en la nova conjuntura política espanyola: això és el que analitza el secretari general d'ERC en aquesta entrevista. Però també la crisi amb Pere Bascompte i la definició ideològica del partit, amb vista al pròxim congrés.

El 6 de juny ERC va aconseguir 188 mil vots. ¿Un èxit?

—Sí. És el millor resultat que hem tret en unes eleccions espanyoles. Vistes les característiques d'aquestes eleccions, donada la forta bipolarització en clau espanyola que s'hi va donar, i que hi va haver una alta participació, podem parlar d'èxit important. Som presents al Parlament espanyol, que era el principal objectiu.

—Malgrat tot, les previsions que havia fet ERC eren més optimistes.

—Sí, perquè al començament et plantejaves objectius alts, objectius que tens ganes d'assolir. Si no hi hagués hagut una participació tan alta com la que va haver-hi finalment, amb els mateixos vots que hem obtingut hauríem tret més diputats.

—¿Com interpreta que ERC hagi aconseguit més vots al Senat que al Congrés?

—S'interpreta que hi ha un marge molt més alt de simpatia cap al projecte del partit que el que vam obtenir de suport estrictament al Congrés. És un èxit de la nostra estratègia, que mantindrem en properes eleccions espanyoles, mentre hi hagi eleccions espanyoles, de demanar una acumulació de vot per al nostre candidat al Senat.

—Fer un jurament de fidelitat nacional a Poblet en la recta final d'una campanya en què es parlava d'atur, de convergència econòmica amb Europa, de regeneració democràtica, ¿va ser una decisió encertada?

—Sí, plenament encertada, i la repetirem en properes eleccions.

—¿No ha rebut crítiques?

—No. Alguns mitjans de comunicació, els que actuen en clau espanyola, l'han criticada perquè tot allò que representi actes clarament en clau d'un país normal els molesta profundament. Un país honora la seva història i no té cap mena de por d'assumir-la. Va ser un orgull.

—¿Es pot dir que ERC fugís dels problemes reals?

—Hi ha temps per a cada cosa. ERC no pot ser criticada per això. No sols en l'acció parlamentària o municipal, sinó també i sobretot en l'acció quotidiana de les seccions locals, som un dels partits més ben incardinats en la societat catalana. Però ERC també té moments per als actes simbòlics.

—Després de les eleccions s'ha dissenyat un escenari en què CiU té moltes coses a dir. ¿Què li sembla la negativa dels nacionalistes d'entrar en un govern de coalició?

—Hem de veure encara com acaba. Ara com ara, hi ha una negativa, però jo em dono un marge més llarg de temps.

—¿Insinua que CiU pot arribar a coalitzar-se?

—Vull veure com acaba. Em dono de temps fins a la primavera vinent. Llavors podré contestar amb més precisió. Em dono aquests mesos de temps perquè em conec aquella casa i les giragonses que acostumen a fer. No és descartable que ara no hi hagi un govern de coalició, però res no obsta perquè al mes de gener o febrer de l'any que ve hi pugui haver una reconducció. Tothom és testimoni d'un cos a cos entre dos grans jugadors i cal veure finalment qui guanya. I caldrà veure quin dels dos models de CiU és el que marcarà l'estratègia de la coalició. Si una cosa és clara a CiU, és que ha tocat sostre, i que a curt termini obligatòriament s'han d'acabar les ambigüitats i les complicitats.

—Pujol, com a nacionalista, ¿ha estat coherent?

—Em penso que un partit que té com a punt de referència el seu nacionalisme difícilment pot arribar a un acord amb un partit o un programa fet directament en clau anticatalana. Per tant, l'actuació del president Pujol, ara, d'aquí a uns mesos ja veurem, és feta en clau nacional i per tant és correcta.

—Sembla que vostè, en el fons, desitgi un govern de coalició.

—No, jo no he afirmat tal cosa.

—¿A ERC, què li convé més?

—Jo pel futur del nostre país no haig de pensar en què convé més a ERC, sinó el que convé més a Catalunya.

—¿I què li convé més, a Catalunya?

—A Catalunya, segur que no li convé un inseriment polític en el marc espanyol. Això representaria perdre bous i esvelles com a país. Encara que a curt termini no fos perjudicial —segur que són capaços de trobar una façana arregladeta per a vendre el producte d'una coalició—, al cap d'un temps es veuria que la situació de Catalunya, especialment en el terreny econòmic, no milloraria.

—Si CiU perdés, com vostè diu, "bous i esvelles", ERC ho podria rendibilitzar electoralment.

—Sí, però amb sinceritat, encara que hagi de procurar que el nostre partit vagi endavant, és la meua obligació de vetllar prioritàriament pels interessos de Catalunya. Els ciutadans han d'entendre que Catalunya en el marc espanyol només hi perdrà.

—Els ciutadans han votat opcions que s'impliquen directament en el marc espanyol.

—En el nostre país desgraciadament encara hi ha un grau molt feble de consciència nacional. M'agradaria que els ciutadans reflexionessin comparant el resultat de les eleccions del 92 amb les del 93. A les autonòmiques, una mica més del 50 per cent vota, i del vot, la meitat és d'obediència catalana, CiU-ERC, i l'altra meitat és un vot d'obediència espanyola, PP-PSOE-IC. Del 46 per cent que no vota el 92, al 93 tots voten en clau espanyola. Del 100 per cent del pastís electoral de Catalunya, el vot d'obediència catalana és una quarta part del total. L'única conclusió que se'n pot treure és que el grau de consciència nacional és baix, i que per tant encara s'ha de fer molt de treball de base i molt de treball de conscienciament.

Si no, es fa difícil de pensar a vertebrar una estratègia independentista, però també una estratègia autonomista.

—*¿En aquestes eleccions ha descobert que la independència és més lluny del que es pensava?*

—No, sempre ho he sabut. La independència és un procés que necessita una sèrie de condicionants objectius, per a assolir-la. Continuo pensant que la independència serà un fet. El nostre país sabrà reaccionar en el moment oportú. Però primer fa falta un treball a la base del país per incrementar la consciència nacional.

—*Seguint el seu raonament, ¿la desaparició de la Crida seria una pèrdua important per a l'estratègia independentista?*

—Quan vaig saber que la Crida es dissolia, vaig dir que em preocupava un xic. Em preocupava que no quedessin alguns espais desassistits. El que passa és que la situació mateixa de la Crida i les seves pròpies forces la portaven raonablement a aquesta decisió. Ara hem de ser capaços d'estimular elements de la societat civil perquè rebrotin moviments que reprenguin aquest treball. Per exemple, fa falta urgentment una nova sotragada lingüística a Catalunya.

—*¿Què vol dir una "sotragada"?*

—Durant els últims dos anys he estat callat en aquest tema, però fa deu anys de la llei de normalització lingüística i al cinema podem veure com a màxim dues pel·lícules en català, el 98% de la justícia funciona en espanyol, els mitjans de comunicació més importants també, les empreses públiques també, etc.

—*¿La normalització ha fracassat?*

—En primer lloc faig un balanç negatiu de l'activitat de la direcció general de Política Lingüística i del govern de la Generalitat. Aquest país no pot estar tota la vida en procés de normalització lingüística. Fa més d'una dècada i en molts aspectes estem on estàvem, i en alguns, com en l'ús social del català, hem retrocedit. Avui cal que la societat civil es torni a mobilitzar per la llengua, i des d'ERC hi ajudarem. Cal activar de nou un procés de normalització, sempre pacífic, però si cal d'acció directa.

—*¿I la reforma de la llei de normalització?*

—L'hem demanada moltes vegades. Fa plorar veure la resposta del govern i sobretot fa plorar veure què ha fet. A vegades tinc la sensació com si es volgués deixar podrir el tema.

—*Tornant a ERC, vostè ha anunciat que el pròxim congrés del partit, previst*

per a final d'enguany, serà de caràcter ideològic. ¿La finalitat és de reforçar el caràcter progressista d'ERC?

—Reforçar no cal. El que cal és actualitzar una declaració de principis que data del 1931.

—¿Cal actualitzar el discurs d'esquerres d'ERC?

—Cal actualitzar el paper d'una força d'esquerres en la Catalunya del 2000. En el si del partit es vol actualitzar el compromís com a força d'esquerres i es vol evidenciar davant els ciutadans que ERC vol ser també el pal de paller de les esquerres del nostre país. Davant el fracàs de les esquerres dogmàtiques, proposem una esquerra progressista, solidària, humanista, atent als nous moviments socials, amb la bandera dels drets humans com a pivot. Posarem la bandera dels drets socials al costat de la bandera dels drets col·lectius. Del congrés en sortirà un manifest que tindrà un doble aspecte: actualització ideològica dels principis bàsics del partit i compromís programàtic de solucions per a assolir els drets socials. Hem de trobar la manera d'arribar a un acord sobre unes noves relacions laborals a Catalunya. Som un país de pacte. En les lluites socials hem anat a remolc de la dialèctica marxista, que portava a una confrontació d'extremes entre un sindicalisme dur i un empresariat dur. Això moltes vegades no ha estat bo.

—¿Demana un nou pacte social?

—Demano un acord social a Catalunya i per Catalunya. ERC, com a partit que pivota sobre el fet nacional i el fet social, té un compromís a impulsar en aquest terreny.

—¿Hi inclou una flexibilització del mercat laboral?

—Això inclou deixar tots els tabús. Inclòs aquest. Es pot incloure la flexibilització en la contractació, sempre que hi hagi un compromís de les dues parts. Hem de superar la vella patronal i els vells sindicats per seguir experiències de determinades empreses catalanes, on hi ha un compromís entre l'empresari i els treballadors de fer rutil·lar l'eina de producció. Si l'economia productiva funciona, va bé tothom. Això vol dir també sacrificis per al treballador i sacrificis per a l'empresari.

—Avui el diari anunciava que Alemanya retalla les prestacions socials de l'estat del benestar. ¿El preocupa?

—És clar. Són mesures que veus venir. A Alemanya, li costa pair la unificació. Segurament encara retallarà més, com ara la seva participació en els fons de cohesió europea. La crisi és per a tothom i els es-

"L'actuació del president Pujol és feta en clau nacional i per tant és correcta".

tats actuen com és propi dels estats, o sigui egoïstament. Qualsevol país procura per a casa seva. Catalunya hauria de procurar una mica més per a casa. Sempre hem de ser solidaris, però també tenim l'obligació de vetllar per nosaltres. La retallada alemanya mostra la crisi del concepte d'estat del benestar.

—¿Quin és el model d'estat d'ERC?

—Com a força progressista, hem d'intentar salvar el màxim del que ha representat l'estat del benestar. S'han de preservar els drets socials adquirits per les persones; el que passa és que això té un cost social enorme per a l'estat, i implica una sobrecàrrega impositiva. L'estat del benestar ha de ser la filosofia de base de la construcció de l'estat català, però també em penso que cal deixar el màxim d'iniciativa i llibertat en tots els terrenys. Com que ERC defineix l'estat com un estat de base municipalista, molt descentralitzat, en què el ciutadà hi té molt a dir, d'alguna manera ja posa les pautes per a trobar elements de síntesi entre el vell projecte de l'estat del benestar i les noves expecta-

tives de l'Europa unida del segle XXI.

—Hi ha sectors del seu partit partidaris que ERC tingui una definició ideològica i programàtica més d'esquerres.

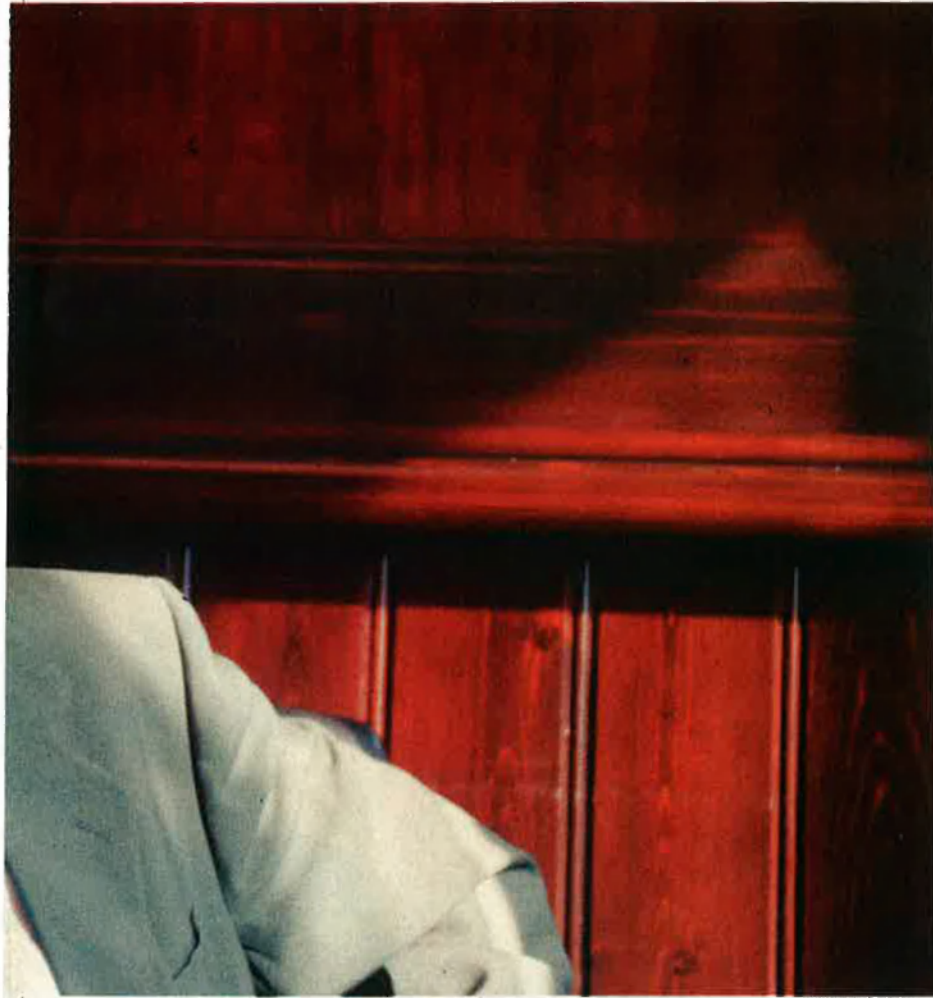
—Em penso que dins del meu partit tothom vol que ERC sigui com és, clarament d'esquerres. Si hi ha companys o companyes que volen accentuar tal o tal posició, em sembla molt legítim. Tothom ho podrà fer en el debat de base de preparació del congrés.

—¿És compatible voler disputar el terreny electoral de CiU i fer una política clarament progressista?

—És clar.

—¿No titlla CiU de conservadora?

—Com a projecte i com a praxi política està ancorada cap a la dreta. Però en canvi el suport polític a CiU prové de molts sectors socials, inclosos els progressistes. Hem de saber captar aquests ciutadans cap a una posició ideològicament més coherent. La proposta d'ERC se situa al centre polític, procurant d'aparèixer com una eina per a fer avançar socialment Catalunya. Volem ser pal de paller de les esquerres,

CARMÉ PUÉRTOLAS

però essent simultàniament pal de paller nacional.

—*¿Quin dels dos pals és més gruixut?*

—Per ERC és un únic pal. Mirem de sumar i no restar.

—*Parlant de restes i pals de paller, ¿la baixa de Pere Bascompte del partit significa que ERC és menys pal de paller?*

—ERC és el mateix pal de paller. Hi falten alguns companys, però em penso que hi tornaran a ser. Em penso que hi ha molts nivells de sintonia amb Pere Bascompte que ens portaran a no estar massa lluny. Lamento profundament la decisió que ha pres, sincerament, però no he tingut més remei que assumir-la.

—*¿Es pot interpretar que li demana que torni a ERC?*

—Que llegeixi aquestes paraules. Em penso que en Pere les entendreà perfectament.

—*Bascompte ha acusat ERC de manca de democràcia interna, manca de progrésisme, d'haver pres decisions errònies com la reinserció, etc.*

—Em sorprèn. No és cert. Ell sap perfectament que, si hi ha un partit amb un

funcionament intern impecable, amb alguns errors, aquest és ERC. Som un partit de base assembleària i això es manté. Fa congressos permanents, no com altres, que esperen quatre anys. Que no comparteixi la via de reinserció positiva oberta per ERC, ho comprenc, tot i que no hi estic d'acord, però no calia que abandonés el projecte, perquè ell sap que la direcció del partit li havia respectat la seva decisió personal. Resumint-ho, és una petita tempesta que no ha afectat ni afectarà el projecte. Un dels mandats que té la nova gestora del partit a Catalunya Nord és que parli amb tothom i que procuri fer les paus, perquè en un futur hi puguem tornar a ser tots.

—*Per aquestes dates es compleix un any de l'onada de detencions d'independentistes ordenada per Garzón. ¿Com estan les negociacions que va obrir ERC amb el govern espanyol per resoldre el tema dels presos i refugiats?*

—Lamento que sobre aquest tema hagi de ser molt lacònic. Evidentment el període pre-electoral i post-electoral ha paralitzat totes les gestions que es feien.

—*¿Com estaven en el moment de la dissolució del govern?*

—Fins en aquell moment s'havia anat treballant i es continuarà el treball immediatament després de formades les institucions espanyoles. No puc dir més que això.

—*¿ERC continua mantenint obertes la via judicial i la política?*

—Sí.

—*¿Per tant, negocia?*

—Recordo que vam anunciar fa mesos que passaríem un llarg període revisant expedients i sumaris, intentant d'activar una solució jurídica als serrells pendents, individualitzadament, cas per cas. Però això vol temps i silenci.

—*¿ERC s'ha centrat en la via jurídica i ha abandonat la via política?*

—Això no s'ajusta a la realitat.

—*¿Es pot parlar de fracàs?*

—No. Tard o d'hora s'obtindrà una solució. Ho dic des d'un profund escepticisme. No és un camí fàcil ni curt. Però aquí haig de dir una cosa ben clara: ERC no hi té cap culpa. Qui en el seu moment va fer tonteries són uns altres. Cadascú ha d'assumir la seva pròpia responsabilitat. I prou fa ERC d'ajudar a resoldre aquesta situació. Però que no ens demanin miracles. Qui va prendre l'opció en el seu moment de creure que per la via armada es podia arribar a alguna solució, que assumeixi la responsabilitat.

—*¿Està disgustat amb algú, senyor Colom?*

—No, només vull ser clar. No m'agrada que sobre aquest tema es facin demagògies. Hi ha gent que s'agafa més a consignes que a realitats.

—*Si hagués de tornar a començar el procés, ho faria d'una altra manera.*

—No, ho faria igual. És l'única estratègia que crec possible.

—*Mirant cap a l'any vinent, hi ha eleccions europees. ¿ERC revalidarà de nou el seu acord amb EA o farà una coalició amb els partits nacionalistes i d'esquerres dels Països Catalans?*

—Res no porta a pensar que hàgim de variar la coalició Europa de les Nacions perquè ha funcionat i funciona molt bé. El que sí que m'agradaria és que s'ampliés aquesta coalició. Puc avançar que en algun cas, a sol·licitud pròpia, aviat es faran reunions.

—*¿Per ERC és prioritari entendre's amb EA o pactar amb UPV i PSM?*

—És prioritari mantenir la coalició Europa de les Nacions i ampliar-la. No veig cap motiu per a variar l'estratègia.

Pere Martí